

อายุพุทธศาสนา

โดย *Min Sen Concept (Dhama)* 9 มีนาคม 2567

ผู้เขียนคุ้นชินกับ พระพุทธเจ้าเคยทำนายว่า พระศาสนาของพระองค์จะดำรงอยู่ได้ 5,000 ปี จนกระทั่ง มีกิจกรรม กิ่งพุทธกาลในปี พ.ศ. 2500 ในประเทศไทย เป็นงานใหญ่พิธีที่สนามหลวงหลายวัน และที่ ประชุมพระเถระผู้ใหญ่รวมทั้งนักปราชญ์ได้ประชุมกันว่าจะใช้คำว่า ฉลองกิ่งพุทธกาล ด้วยกิจกรรม เหล่านั้นทำให้ต้องการหาว่า พระองค์ทำนายไว้อย่างไร มีรายละเอียดอะไรบ้างไหม และมาพบกับ ศิลปวัฒนธรรม ฉบับวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2567 โดย คุณอดิเทพ พันธุ์ทอง กล่าวว่า พุทธทำนาย ของ แท้ พระพุทธศาสนาจะล่มสลายใน 500 ปี โดยมีผู้หญิงเป็นต้นเหตุสำคัญ โดยอ้างถึง พุทธทำนายใน พระวินัยปิฎก จุลวรรค เล่ม 7 ภาค 2 ในตอนที่พระนางประชาบดีโคตมี พระมาตุจฉาของพระพุทธองค์ พยายามทูลขอออกบวชหลายครั้ง แต่พระพุทธองค์ไม่ทรงอนุญาต จนกระทั่งพระอานนท์โน้มน้าวให้พระ พุทธองค์ทรงยอมให้พระนางประชาบดีโคตมีออกบวชได้ในที่สุด แต่ขณะเดียวกัน พระองค์ตรัสว่า คุณก่อนอานนท์ ก็ถ้าสตรีจักไม่ได้ออกจากเรือนบวชเป็นบรรพชิต ในธรรมวินัยที่ตถาคตประกาศแล้ว พรหมจรรย์จักตั้งอยู่ได้นาน สัทธรรมจะพึงตั้งอยู่ได้ตลอดพันปี ก็เพราะสตรีออกบวชจากเรือนบวชเป็น บรรพชิต ในธรรมวินัยที่ตถาคตประกาศแล้ว

บัดนี้ พรหมจรรย์จักไม่ตั้งอยู่ได้นาน สัทธรรมจักตั้งอยู่ได้เพียง 500 ปีเท่านั้น คุณก่อนอานนท์ สตรีได้ออก เรือนบวชเป็นบรรพชิตในธรรมวินัยใด ธรรมวินัยนั้นเป็นพรหมจรรย์ไม่ตั้งอยู่ได้นาน เปรียบเหมือน ตระกูลเหล่าใดเหล่าหนึ่งที่มีหญิงมาก มีชายน้อย ตระกูลเหล่านั้นถูกพวกโจรลักทรัพย์กำจัดได้ง่าย หลังการเสด็จปรินิพพานของพระพุทธเจ้า ได้มีผู้ออกมาตั้งข้อกังขาในพุทธทำนายดังกล่าวของพระองค์ โดย พระเจ้าแมนันเดอร์ที่ 1 กษัตริย์ชาวกรีกที่นับถือศาสนาพุทธ ซึ่งมีชีวิตในช่วงปลายศตวรรษที่ 2 ก่อน คริสตกาล (ราวปลายพุทธศตวรรษที่ 4 ถึงต้นพุทธศตวรรษที่ 5) ดังปรากฏใน มิลินทปัญญา โดย นักเขียนนิรนาม ถือเป็นเอกสารสำคัญที่ปรากฏอยู่ในคัมภีร์บาลีของพม่าด้วย พระเจ้ามิลินททรงถามพระ

นาคเสนาว่า หลังจากที่ผู้หญิงออกบวช พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงตรัสว่า พระธรรมอันบริสุทธิ์จะดำรงอยู่ได้เพียง **500** ปี อย่างไรก็ตามก็ดี พระองค์ทรงเคยตรัสกับพระสุภัททะว่า ตราบเท่าที่หมู่สงฆ์ยังคงยึดถือพระธรรมเป็นแนวปฏิบัติโดยสมบูรณ์แล้ว โลกนี้ย่อมขมขาดแคลนซึ่งพระอรหันต์ คำพูดทั้งสองย่อมขัดกันเอง พระนาคเสนตอบกลับไปว่า คำพูดของพระพุทธองค์ทั้งสองประโยคถูกกล่าวในบริบทที่ต่างกัน หนึ่ง คือ อายุขัยของพระธรรมอันบริสุทธิ์ อีกหนึ่ง คือ แนวปฏิบัติในโลกของพระธรรม ซึ่ง พระนาคเสนมองว่าต่างกัน โดยเชื่อว่า หากศิษยานุศิษย์ของพระพุทธองค์ยังคงปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ คำสอนของพระพุทธองค์ย่อมคงอยู่ไม่สูญหาย

การที่บันทึกฝ่ายไทยแปลมิลินทปัญหา โดยระยะเวลาเช่นนั้น เพราะเนื้อหาในส่วนที่พระเจ้ามิลินท์อ้างถึง คือ การบวชของผู้หญิงนั้น พระไตรปิฎก ฉบับภาษาไทยก็ได้ระบุไว้ชัดเจนว่าจะทำให้ พระสังฆกรรมจักตั้งอยู่ได้เพียง **500** ปี แต่บันทึกฉบับศรีลังกา และไทย ที่ระบุว่า พระสังฆกรรมของตถาคตจะตั้งอยู่นานประมาณ **5,000** ปี อาจเป็นความผิดพลาดโดยความตั้งใจ ด้วยชาวพุทธมักเชื่อว่า พระพุทธองค์ทรงตรัสรู้ ย่อมเป็นผู้รู้ในทุกสิ่งไม่ว่าจะเป็นอดีต ปัจจุบัน และอนาคต ทำให้คำทำนายของพระองค์ต้องเป็นจริงแน่นอน การที่พระองค์ตรัสว่าพระธรรมของพระองค์จะตั้งอยู่ได้เพียง **500** ปี แต่พุทธศาสนากลับดำรงอยู่ได้เลยช่วงเวลาดังกล่าว ย่อมทำให้ความเชื่อที่ว่าพระองค์ คือ ผู้รู้ในทุกสรรพสิ่งสิ้นคลอน นอกจากนี้ ยังมีการอ้างถึง เมื่อครั้งที่คณะธรรมทูตไปอัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุที่อินเดียเมื่อ พ.ศ. **2484** ได้พบศิลาจารึกในเขตมหาวิหารในสวนมฤคทายวัน ได้ลงจารึกไว้ว่า โลกจะแตกหลังพระพุทธองค์ปรินิพพานแล้ว **5,000** ปี แต่ก็ เป็นเพียงการอ้างลอย ๆ ไม่มีการระบุชื่อผู้พบ และผู้แปล เป็นที่น่าเชื่อถือแต่อย่างไร

แต่มีการพบการทำนายว่าพระพุทธศาสนาจะดำรงอยู่ **5,000** ปี ในอรรถกถาทักขิณาวิภังคสูตร ในมัชฌิมนิกาย หลายแห่ง แต่อรรถกถานี้ไม่มีที่เป็นพระพุทธพจน์ที่ตรัสบอกเอาไว้ว่า พระพุทธศาสนา ศาสนาของเราจะดำรงอยู่ใน **5,000** ปี

ส่วนที่กล่าวถึงท่านสุภัททะปัจฉิมสาวก กล่าวถึงตอนที่พระพุทธองค์จะปรินิพพานว่า “สุภัททะ ถ้าภิกษุทั้งหลายเป็นอยู่โดยชอบ โลกก็จะไม่ว่างจะพระอรหันต์”

อรรถกถา ทีฆนิกาย ปาฎิกวรรค สัมปสาทนียสูตร ที่กล่าวไว้ตอนหนึ่งว่า “แต่วงศ์ของสมณะผู้นุ่งผ้าขาว ไม่สามารถจะดำรงศาสนาไว้ได้ ตั้งแต่กาลของพระพุทธเจ้าทรงพระนามว่ากัสสปะ

1. ศาสนาดำรงอยู่ได้ตลอดพันปีด้วยภิกษุผู้บรรลุปฎิบัติสัมภทา
2. ดำรงอยู่ได้พันปีด้วยภิกษุผู้ทรงอภิญา ๖
3. ดำรงอยู่ได้พันปีด้วยภิกษุผู้ทรงวิชา ๓
4. ดำรงอยู่ได้พันปีด้วยภิกษุผู้เป็นสุขขวิปัสสกะ
5. ดำรงอยู่ได้พันปีด้วยเหล่าภิกษุผู้ทรงปาฏิโมกข์
6. ก็ศาสนาย่อมมีอันทรุดลงตั้งแต่การแห่งตลอดสติจะของภิกษุรูปหลังๆ และแต่การทำลายศีลของภิกษุรูปหลังๆ”

จะเห็นได้ว่านี่ กรณีที่เชื่อกันว่า พุทธศาสนาอยู่ได้ 5,000 ปีนี้ มีหลักฐานว่าเป็นเหตุการณ์ในสมัยพระกัสสปพุทธเจ้า

ส่วนในศาสนาของพระศรีศากยมุนีโคดมพุทธเจ้าใน พระวินัยปิฎก จุลวรรค เล่ม ๗ ภาค ๒ ภิกษุสิกขันทกวรรณนา กล่าวว่ อธิบายเรื่องทีพระพุทธเจ้าบัญญัติคฤธรรม 8 ประการให้พระนางปชาบดีโคตมี ก่อนบวชภิกษุณีว่า ถ้าไม่บัญญัติคฤธรรม 8 ประการ ศาสนาอยู่ได้ 500 ปีแทนทีจะอยู่ได้ 1,000 ปี ซึ่งตรงจุดนี้อรรถกถาอธิบายว่า 1,000 ปีแบ่งเป็นช่วงๆ ดังนี้

“แต่คำว่า พันปี นั้น พระองค์ตรัสด้วย

- อำนาจพระเจ้ามหาสมุทรผู้ถึงความแตกฉานในปฏิสัมพันธ์เท่านั้น แต่เมื่อจะตั้งอยู่ยิ่งกว่าพันปีนั้นบ้าง จักตั้งอยู่สิ้นพันปี
- ด้วยอำนาจแห่งพระเจ้ามหาสมุทรวิปัสสะ,
- จักตั้งอยู่สิ้นพันปี ด้วยอำนาจแห่งพระอนาคามี,
- จักตั้งอยู่สิ้นพันปี ด้วยอำนาจแห่งพระสกทาคามี,
- จักตั้งอยู่สิ้นพันปี ด้วยอำนาจพระโศดาบัน,

รวมความว่า พระปฏิเวธธรรมจักตั้งอยู่ตลอดห้าพันปี ด้วยประการฉะนี้”

หากจะตีความว่า พระพุทธองค์บอกหมายถึง การสิ้นสุดของภิกษุณีจะหมดไปหลังปรินิพพาน 500 ปี ก็พบว่า ก่อนที่ผู้หญิงจะบวชเป็นภิกษุณี จะต้องบวชเป็นสิกขามานาก่อน ซึ่งหมายถึงสามเณรี ถือศีล 6 ข้อ อย่างเคร่งครัดอย่างน้อย 2 ปี หากศีลขาดแม้แต่ข้อเดียวให้เริ่มนับเวลาใหม่ และผู้บวชสิกขามานาจะต้องมีอายุครบ 18 ปี นั่นคือ คนที่จะบวชเป็นภิกษุณีต้องอายุครบ 20 ปี แต่สำหรับผู้หญิงที่แต่งงานแล้ว พระพุทธองค์อนุญาตให้บวชเป็นสิกขามานา ได้ตั้งแต่อายุ 12 ปี เพราะว่าคนที่แต่งงานจะได้เรียนรู้ความยากลำบากของชีวิต รู้จักสุข ทุกข์ เมื่อรู้จักทุกข์ก็จะรู้จัก สมุทัย นิโรธ มรรค ได้ จนนำไปสู่การบรรลุในที่สุด นอกจากนี้ภิกษุณี ต้องถือสิกขาบท 331 ข้อ เพิ่มจากภิกษุ เป็นข้อเกี่ยวกับอาบัติเบา ว่าด้วยกิริยามารยาท ความปลอดภัย การไม่อยู่ในที่ลับหูลับตา การเดินทางแต่เพียงลำพัง ฯ การบวชภิกษุณีในอินเดีย ยังคงมีอยู่ในสมัยพระเจ้าอโศกมหาราช ราวพุทธศตวรรษที่ 3 และพระองค์ส่งธรรมทูตออกไป 9 สาย โดยมีพระมหินทรเถระ ซึ่งเป็นพระราชโอรสไปศรีลังกา และประสบความสำเร็จอย่างดีในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่นั่น พระนางอนุลา น้องสะใภ้ของกษัตริย์ศรีลังกา ขอผนวช จึงนิมนต์ พระนางสังฆมิตตาเถรี พระธิดาของพระเจ้าอโศก มาเป็นปวัตตินิ(พระอุปัชฌาย์ที่เป็นหญิง) ให้ และจากศรีลังกา ภิกษุณีสงฆ์ได้ไปสืบสายไว้ในจีน ได้หวั่น ๆ จนกระทั่งพุทธศาสนาที่อินเดียและศรีลังกาเสื่อมลง ทำให้ภิกษุณีฝ่ายเถรวาท ซึ่งมีศีล และข้อปฏิบัติที่ยังยากไม่สามารถรักษาวงศ์ของภิกษุณีเถร

วาทไว้ได้ ทำให้ไม่มีผู้สืบทอดการบวชเป็นภิกษุณีสายเถรวาทมาจนถึงปัจจุบัน
ประมาณพุทธศตวรรษที่ 18 มีการบวชภิกษุณีในญี่ปุ่น คือ ท่าน **Mugai Nyodai**
พระพุทธศาสนาในอินเดียเสื่อมลงอย่างช้า ๆ ตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 15 เป็นต้นมา เริ่มตั้งแต่จักรวรรดิ
पालหันไปส่งเสริมศาสนาฮินดู ไวยณนิกาย ส่วนในอินเดียเหนือเริ่มเสื่อมตั้งแต่ พ.ศ. 1736 เมื่อชาว
เติร์กที่นับถือศาสนาอิสลามบุกอินเดีย และเผามหาวิทยาลัยนาลันทา ตั้งแต่ พ.ศ. 1742 เป็นต้นมา และ
ศาสนาอิสลามแพร่เข้าสู่พินทรวายุภักษ์ ชาวพุทธจึงแยกย้ายไปทางเหนือเข้าสู่เทือกเขาหิมาลัย และลงไปยังศรี
ลังกา และพุทธศตวรรษที่ 16 พุทธศาสนาเสื่อมลงในศรีลังกา

พุทธศตวรรษที่ 17 คณะสงฆ์จากพม่ามาฟื้นฟูพุทธศาสนาในศรีลังกา แต่ไม่มีการฟื้นฟูภิกษุณีสงฆ์
พ.ศ. 2541 พระอินามาลูเว ศรีมังกคโลมหาเถระ นิกายสยามวงศ์ เป็นพระอุปัชฌาย์ รื้อฟื้นการบวชภิกษุณี
สงฆ์ในศรีลังกา

ติดตามเรื่องราวอื่นเพิ่มเติมได้จาก www.minsenconcept.com